

Antic traçat del ferrocarril Peguera-Cercs

Cercs

Ubicació

Comarca: Berguedà
Lloc/Adreça: Diversos indrets del terme municipal. Sector occidental, seguint el curs del riu Peguera.

Coordenades:

Latitud: 42.15242
Longitud: 1.80396
UTM Est (X): 401183
UTM Nord (Y): 4667392

Classificació

Número de fitxa 08268 - 89
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Obra civil
Estil / època: Contemporani
Segle XX
Estat de conservació Regular
Notes de conservació: algunes parts del traçat es poden resseguir amb certa facilitat, altres estan en mal estat.
Protecció Legal
Observacions protecció: BCIL núm. 1000-I, de 13/04/2005
Número inventari si. IPA 30705
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil
Ús actual: Social
Titularitat Privada
Titular: diversos propietaris
Autoria de la fitxa Sara Simon Vilardaga

Descripció

Infraestructura ferroviària que unia el poble de Peguera amb el nucli de Cercs. Estava format per cinc trams de via única units per quatre plans inclinats de doble via que facilitaven salvar el desnivell que s'havia de superar, uns 850 m, entre els dos extrems de la via. La via entrava al municipi de Cercs per un túnel de 64 m de llargada (el túnel dels Graus) a partir del qual recorria uns 7 km fins arribar al nucli de Cercs. En aquests 7 km hi havia tres plans inclinats i altres estructures de fàbrica (ponts, contraforts, carregadors, etc.). El punt final de la línia coincidia amb l'estació de Cercs del ferrocarril entre cal Rosal i Guardiola de Berguedà.

La longitud total de la línia era de 9,100 km i l'ample de via era de 600 mm. Hi havia un túnel i tres ponts, dels quals destaca un que salvava el riu de Peguera; una part d'aquest pont era en forma de corba, tenia una longitud total de 126 m i la part central s'aixecava 26 m sobre el nivell del riu. Tenia 9 trams i fou construït amb estreps de pedra i troncs col·locats longitudinalment. Hi havia un altre pont, de 86 m de longitud, construït enterament amb fusta sobre uns aiguamolls propers a cal Galló. La segona secció de la via, que transitava per la part alta de Cercs, travessava les vies de l'antic tramvia de sang de Fígols a Berga. Sense cap mena de dubte els plans inclinats eren l'aspecte més destacat de la línia: el primer de tots tenia una longitud de 400 m i salvava un desnivell de 168 m. Es trobava a la sortida mateixa de l'estació de Cercs del ferrocarril Manresa-Guardiola i les restes que en puguin quedar estan cobertes per les aigües del pantà de la Baells. El segon pla inclinat tenia la mateixa longitud, 400 m, i salvava un desnivell de 280 m. El tercer pla inclinat, l'últim dins del terme de Cercs, tenia la mateixa longitud, 400 m, i salvava un desnivell de 200 m.

Observacions:

Es tractava d'una de les instal·lacions de transport més interessants de la comarca del Berguedà, especialment per la manera de salvar el desnivell entre els dos extrems de la via, Peguera i Cercs. Entre les infraestructures de l'antiga via que encara es conserven dins del terme municipal de Cercs destaquen el túnel de Graus i un pont sobre el riu de Peguera, per bé que força malmesos ambdós. La part baixa del recorregut es pot seguir amb certa facilitat; la part alta s'ha cobert de vegetació i hi ha trams amb esllavissades.

Des del poble de Peguera es connectava amb Gósol a través d'un telefèric. El ferrocarril, únic a la zona pels quatre plans inclinats que s'hagueren de construir, servia tant per baixar el carbó com per transportar la fusta extreta dels boscos de la zona de Moripol. El seu funcionament era complicat pels plans inclinats.

Les coordenades corresponen a la zona de Graus de Peguera, on hi ha el túnel per on entrava la via al terme municipal de Cercs.

Història

L'explotació de les mines de Peguera va començar a finals del segle XIX. Per treure el carbó d'allà la ruta més fàcil era baixar-lo per la vall del riu Peguera cap a Cercs, per on ja circulava un ferrocarril de sang i hi havia en projecte força avançat un ferrocarril de vapor de via estreta. L'any 1906 l'empresa "Minas de Peguera SA" va començar la construcció d'un ferrocarril d'alta muntanya entre el poble de Peguera, a 1.510 m d'alçada, i Cercs, a 650 m d'alçada. La seva construcció es va acabar l'any 1910 i va funcionar regularment fins l'any 1928, quan es va tancar la mina "Pepita" de Peguera, propietat en aquell moment de

"Pedro Arumí y Cía.", successora de l'empresa promotora del ferrocarril des de l'any 1918. Entre 1928 i 1942 aquest ferrocarril va funcionar ocasionalment només per baixar fusta. En aquesta època el propietari era la família del comte de Fígols. L'any 1942 l'empresa "Serchs SA" va desmuntar completament les instal·lacions.

Bibliografia

SALMERON, C. (1990): Els trens del Berguedà. Història dels ferrocarrils industrials del Berguedà, Barcelona, Terminus.

